

پلان گرافیک

نوشته: تئودوردی والکر و دیوید ای. داویس

ترجمه: دکتر محمد بابا شمسی

نشر محیا، ۱۳۷۸

گرچه ارزش علامت گذاری با کامپیوتر و یا ماشین مورد توجه است، اما در این بخش به افزایش مهارت‌های دستنویسی نیز پرداخته خواهد شد. و یادآوری می‌کند که قبل از شروع به اضافه کردن یادداشت‌های دستنویس به کار، باید ابتدا اندیشید و مشخص کرد که یادداشت‌ها در ترسیم نقشه چه نقشی دارند و مناسب‌ترین محیط برای منظورمان چیست، از چه نوع دست نوشته‌ای بی‌افزار یا hard line استفاده می‌کنیم و چه اندازه‌ای مناسب است و در رابطه با کار قابل عرضه چه یادداشتی نیاز می‌باشد و در کجا باید استفاده شود. اینکه برای داشتن یک نوشته تمیز و یکدست، همیشه می‌باید از خطوط راهنما استفاده کرد، یکنواختی ابعاد و فاصله نوشته را حفظ نمود و تمامی خطوط عرضی در نقطه مشابهی از هر حرف متصل شوند و...

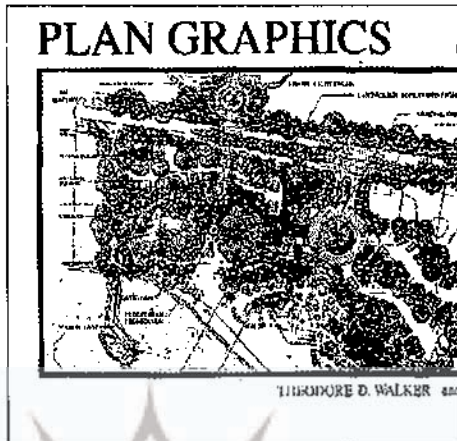
در ادامه مؤلف متذکر می‌شود که در بسیاری از پروژه‌های طراحی، اولین مرحله پروژه طرح آنالیز مکان و اطراف آن است و اهمیت یک آنالیز دقیق در توفیق حل طرح قطعی است. وقتی یک شکل ترسیمی از اطلاعات آنالیز را به وجود می‌آورید به همان میزان دقت را باید در نظر داشت. و از آنجا که ترسیم آنالیز مکان، اغلب همراه با آنالیز مکتوب کاملتر است، شکل ترسیمی باید بیانگر تمامی مزایا، کاستی‌ها و خصوصیات فیزیکی باشد. همچنین باید یادآور شد که در مرحله طراحی امکان دارد آنالیز مکان همراه با تهیه ایده‌های طرح باشد و نقشه‌های تصویری اغلب بیانگر محدود و وسیعی از ایده‌ها بوده که به بیننده امکان تجسم راه حل‌های بالقوه طرح را می‌دهد.

بخش بعدی تحت عنوان نقشه‌های بزرگ، نقشه‌هایی با اندازه یک هکتار اماکن مسکونی تا مجتمع‌هایی با نقشه‌های بزرگ چند هکتاری را دربر می‌گیرد، مانند: پارک‌های مجتمع، فضای سبز اداره‌ها، محوطه مدارس، بیمارستان‌ها، کلیساها و...

نویسنده سپس به رسم‌های رنگی و برآمدگی‌ها اشاره کرده و نشان می‌دهد برای جهت بیان مقصود کامل طرح در طول ترسیم، نیاز به کروکی‌ها و توضیحات مکمل است. بخش پایانی نیز شامل فهرست ضمیمه است.

آنچه در این کتاب جلب توجه می‌کند رسم‌هایی با کیفیت خوب و متعاقباً تشویق خواننده به تمرین و تلاش در جهت دستیابی به مهارت تهیه رسم‌هایی شبیه به کتاب است. در زیر هر تصویر نیز تا حد امکان نام ارائه دهندگان آن اعم از اشخاص، موسسات و معماران مناظر طبیعی مشخص شده‌اند.

اثر حاضر در ۲۱۸ ص، مصور (رنگی)، با قیمت ۲۵۰۰۰ ریال و شمارگان ۷۰۰۰ نسخه، منتشر شده است.

کتاب حاضر در مقدمه به این نکته اشاره می‌کند که یک طراح، در تمامی مراحل کار، جهت انتقال مؤثر ایده‌های خود باید اطلاعات ترسیمی کافی ارائه بدهد. مفیدترین شیوه ارتباط ترسیمی، ترسیم نقشه همراه با شکل کروکی‌ها، بخش‌ها و برآمدگی‌هاست که این امر به بیننده اجازه می‌دهد تمامی زیربنای پروژه را به مفهوم واقعی آن ببیند و تسلسلی که تمامی اجزاء طرح در آن جمع شده‌اند بشناسد.

نویسنده قبل از ورود به بخش حروف‌گذاری یادآور می‌شود که سعی شده است در این بخش قسمتی از چند نقشه موجود در کتاب با اندازه کامل نشان داده شود تا خواننده، اندازه خط ترسیم شده واقعی را قبل از اینکه جهت درج در کتاب کوچک شود ببیند. و همچنین اختلاف ترسیمی علایم به کار برده شده برای معرفی خصوصیات معماری در نمای طرح و وسایل نقلیه، مردم، سنگفرش، چمن و درختان را نشان دهد. در ادامه نیز، خطوط، ساختمان‌ها و شیوه‌های متفاوت نحوه قرارگیری خودروها در داخل پارکینگ، درختان و نحوه ترسیم آنها و استفاده در جهت دستیابی به خصوصیت ویژه آنها از قبیل زیباسازی محیط، ایجاد مناطق با سایه مطلوب و روش‌های مشخص نمودن بوته‌زار با علائم هاشورزنی مثبت همراه با نمونه‌ها و طرح‌ها نشان داده شده است. وی سپس با ذکر اهمیت ترسیم نقشه، به متن موجود در مجموعه نیز می‌پردازد و اضافه می‌کند که

فصل خاطرات او همراه داریوش رفیعی و پرویز یا حقی را باید خواند تا این مدعا را باور کرد.

قابل پیش‌بینی بود که در این کتاب نمی‌توان مراحل‌ی که کلام یک ترانه در درون هنرمند خلق می‌شود را بازساخت. قصه شمع، تصویرهایی از یک زندگی است، نه کوششی برای توضیح و تجزیه و تحلیل، نه توضیح می‌دهد و نه توجیه می‌کند، همان طور که بوده، نشان می‌دهد و حتی از قضاوت‌های آشکار نیز می‌گریزد. اینها نشانه تجربه فراوان، و بصیرت است و در جوان‌های خاطره‌نویس کمتر دیده می‌شود.

قصه شمع، عملاً در حول و حوش سال‌های ۱۳۳۴-۱۳۳۵ پایان می‌گیرد. تقریباً هم‌زمان با کناره‌گیری داود پیرنیا از برنامه گل‌ها، مرگ مرتضی محجوبی، روح‌الله خالقی، کناره‌گیری بنان از آواز، مرگ رهی معیری و «آغاز فصل سرد»، ظاهراً از این سال‌ها به بعد نویسنده دست به نوعی تبعید خود خواسته می‌زند و از دنیای شعر و موسیقی کناره می‌گیرد و خود را وقف خدمات دیگری می‌کند در حالی که از توانایی طبع و قریحه او کم نشده و اگر گه‌گاهی با دلخوشی دستی به قلم ببرد، کارهایی می‌آفریند خواندنی و ماندنی، از جمله کلام ترانه «رفتم و بار سفر بستم» که آهنگ آن از استاد علی تجویدی و از حیث بیان عاطفی، گرم و پرسوز و فراموش نشدنی است. چرا نواب صفا نخواست ترانه‌سرایی را ادامه بدهد، در حالی که بزرگانی که بعد از او آمدند (ترقی، معینی کرمانشاهی و نگهبان) تا آخرین فرصت‌ها به کارشان ادامه دادند؟ در کتاب، جواب صریحی نمی‌یابیم و پاسخ خود را نه از سیاهی سطرها، بلکه از سبیدی لابلای سطرها بایستی دریابیم. ساده‌ترین جواب این است که ترانه‌سرایی حساس و اصالت‌خواه ما، تاب تحمل آشفته‌بازار موسیقی در ده سال آخر حکومت پهلوی را نداشت. هیچوقت تحمل ایندال را نداشته است.

کتاب قصه شمع، حاوی خاطرات نواب صفا از موسیقیدانان بزرگ ایرانی و دیگر شخصیت‌های علمی و ادبی و فرهنگی و هنری (که هر کدام به نوعی با او معاشر بوده‌اند)، با طرح و نقشه منظمی نوشته نشده، اشتباهات چاپی در آن کم نیست، جملات معترضه زیاد دارد و بسیار نیازمند یک ویراستار استاد و ماهر است. کتاب همه این‌ها را دارد، ولی از سردرد و بی‌حوصلگی و سودجویی نوشته نشده، و این در زمانه ما کم نیست، بلکه کمیاست.

این بی‌پیرایگی به حدی است که درخشش آن، گاه چشم خواننده را می‌زند و عیب‌های کتاب را از چشمش می‌پوشاند. قبلاً کتاب‌های تحقیقی وزین و سنگینی همچون سفرنامه فرهاد میرزا معتمدالدوله را از این قلم دیده‌ایم و به توانایی‌هایش نیک آگاهییم. ولی در این جا سخن بر مدار دگر است. هیچ آدابی و تربیتی جستجو نشده، تا کتاب، مصداق روشنی از گفته نیما یوشیج باشد: «این نمونه کار من نیست، این نمونه صفای من است». قصه شمع، نمونه صفای مؤلف است و مؤلف، نمونه صفا و اصالتی که وصف آن در دوره ما مثل کیمیا شده است. قصه شمع را با قلم و برایش نباید خواند، به چشم دل باید خواند. مؤلف هم انتظاری غیر از این نداشته است.